

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، الصلوه و السلام على سيد الانبياء و المرسلين، حبيب الهنا و طيب نفوسنا ابي القاسم محمد، صلى

الله عليه و على اهل بيته الطيبين الطاهرين المعصومين المكرمين

با توجه به آیات کتاب خدا قرآن مجید و روایات اهل بیت (ع) سه بحث مهم مورد نظر است.

مبحث اول؛ ماه رمضان:

بحث اول در مورد خود ماه رمضان است که از ماه رمضان به عنوان یک ظرف الهی و خدایی تعبیر شده است . دو بحث

دیگر درباره دو مظلوف بسیار مهم است که در این ظرف قرار می گیرند.

مظلوف اول حقیقی است که خداوند مهربان در این ظرف قرار می دهد یعنی از بین ۱۲ ماه سال ماه رمضان را به عنوان

ظرف انتخاب می کند تا این حقیقت عظیم را در آن قرار دهد.

اما مظلوف دوم حقیقی است که مکلف مؤمن در این ظرف قرار می دهد.

اما خود ظرف یعنی ماه رمضان در پیشگاه خدا از ارزش خاصی برخوردار است . از میان ۱۲ ماهی که خداوند مقرر

فرموده تنها ماهی که در قرآن اسم برده ماه مبارک رمضان است. که این به دلیل اقدام به ظرف است این ظرف در پیشگاه

خدا از ارزش و اقدام خاصی برخوردار است.

رسول خدا می فرمایند: لاتقولوا رمضان فان رمضان اسم من اسماء الله ولكن قولوا شهر رمضان. هیچگاه این زمان را به

رمضان نخوانید که یکی از اسامی خدا رمضان است خداوند اسامی بسیاری دارد که یکی همین رمضان است به احترام

این نام که تنها نباید جاری شود گفته می شود شهر رمضان ، ماه خدا. چون در حقیقت اسم و مسمی یکی است.

و باز رسول خدا می فرمایند: لو يعلم العبد ما في شهر رمضان لودّ أن يكون شهر رمضان السنّه اگر بنده پروردگار به

حقیقت ماه رمضان دست می یافت آرزو می کرد که این ماه یک سال باشد.

و باز می فرماید که شب اول رمضان درهای آسمان از سوی خدا به روی بندگان باز می شود و تا آخرین شب این ماه بسته نمی شود. یعنی هر چه مانع بین خدا و بنده بوده را خدا کنار می زند و رحمت و برکت خودش را نازل می کند. اگر بسیاری از مسائل از جمله گناهان باعث شده بود که این درها بسته شود خداود به احترام این ماه آنها را باز می کند.

حضرت امیر(ع) فرمودند که روزی رسول خدا برای ما خطبه خواندند و فرمودند:

ایها الناس قد قبل الیکم شهر الله بالبرکه و الرحمه و المغفره و..

ای مردم! ماه خدا به سوی شما آمد. الله به جای رمضان قرار گرفته است این عظمت ماه است. این ماه با منفعت و سود زیاد و رحمت و آمرزش خدا به سوی شما روی آورده است. البته این منفعت، سود معنوی است که مطرح شده است. و بعد فرمودند که: روزهای این ماه بهترین روزها، شب های این ماه بهترین شبها و ساعاتش بهترین ساعات است، شما در این ماه به میهمانی خداوند دعوت شده اید. و هو شهرٌ دعیتم فیہ الی ضیافه الله... مگر در سایر ماهها مهمان خدا نیستیم؟ این ۱۱ ماه میهمانی عام خداست، دشمن و دوست و کافر و مؤمن و منافق و مشرک می توانند سر سفره باشند اما این میهمانی. میهمانی ویژه خداست، این سفره ویژه مردم مؤمن است. دیگران باید مثل مردم مؤمن شوند تا در این میهمانی پذیرفته شوند.

در روایات دیگر نقل شده که ماه رمضان، ماه قرآن است. ماه احسان است، ماهی است که هم خدا به بندگان احسان دارد هم مردم به سایر بندگان، ماه رضایت خداست، ماهی است که خدا تمام درهای بهشت را به روی بندگان باز می کند و تمام درهای جهنم را به روی مؤمنان می بندد و تمام شیاطین سرکش را نسبت به مردم مؤمن در بند می شکند تا این مردم مثل سایرین نشوند و از خدا روی برنگردانند، شیاطین کفار و منافقین آزادند تا آنها را به گناه و عصیان ترغیب کنند. این ماه ماهی است که خدا مؤمن مکلف را از عذاب رهایی می دهد ماهی که ایمان مردم با روزه قوی می شود. انفاق مردم قبول می شود مردم رغبت بیشتری به دادن صدقات دارند. منافع زیاد از جانب خدا نازل می شود و درهای رحمت باز است و عذاب از مردم برداشته می شود. و بین مردم و خدا آنچه حجاب است برداشته می شود. ماه رمضان در بین سایر ماهها مثل

قلب در اعضای بدن است. اگر قلب از کار بیفتد انسان می‌میرد. بنده‌ای که ماه رمضان ندارد مرده است. ارزش این ماه در بین سایر ماهها مثل ارزش انبیاء است در بین مردم.

مبحث دوّم؛ قرآن:

اما در این ظرف، یک مظلوف را خدا قرار داده است و آن قرآن است. شهر رمضان الذی انزل فیہ القرآن هدی للناس و بینات من الهدی و الفرقان^۲. ماهی است که خداوند قرآن را در آن نازل فرموده است. خداوند از بین تمام زمانها، این ماه را انتخاب کرد تا ظرفیت پذیرش آن را داشته باشد این ظرف آنقدر عظیم و گسترده است که توانست قرآن را در تجلی اول در خود جای دهد و بعد آیه به آیه بر رسول خدا نازل شود. این قرآن هدایت و دلیل مردم است که مردم را به خدا برساند و یک زندگی پاک و منظم همراه با اخلاق را برای انسان مهیا کند. یک سعادت ابدی و دوری از شقاوت ابدی.

همه نشانه های هدایت هم در این قرآن قرار داده شده است و فرقان نام گرفته تا ملاک تشخیص حق از باطل باشد.

حضرت رضا علیه السلام در مجلسی از قرآن صحبت کردند و فرمودند: هو جبل الله المتین^۳... این ریسمان استوار خداست که یک سر آن نزد اوست که همان حقیقت باطنی قرآن است و سر دیگر در بین مردم که همان حقیقت ظاهری و قرآن حاضر است.

هر کس به این ریسمان چنگ بزند آن زمان که بساط دنیا جمع می‌شود خداوند این ریسمان را جمع کند و آویختگان به این ریسمان به سوی خدا می‌روند و اهل نجات می‌شوند. این قرآن دستگیره محکم تر خداست راه بهتر خداست که مردم را به بهشت تحویل می‌دهد و از جهنم نجات می‌دهد. رسول خدا فرمودند: هر کس که می‌خواهد زندگی سعادت‌مندان را داشته باشد و مرگ شهداء را طلب می‌کند نجات در روز حسرت رهایی از آتش شدید و هدایت در روز ضلالت را می‌خواهد با قرآن تماس داشته باشد که کلام خداست و حافظ شما از شیطان و سنگینی اعمال شما در قیامت است^۴.

مبحث سوّم؛ روزه:

اما مظلوف دوم روزه است: فمن شهد منكم الشهر فليصمه^٥. هر کس در این ماه زنده ماند و ماه را درک کرد این ظرف را با مظلوف روزه پر کند. رسول خدا فرمودند: اگر خدا به آسمان و زمین اجازه سخن گفتن بدهد، روزه داران ماه رمضان را به بهشت بشارت می دهند^٦. خداوند به موسی وحی کرد که روزه ماه رمضان بر بندگانم واجب شده است هر که نزد که من آید و در پرونده اش ده ماه رمضان روزه باشد از جمله محسنین است هر کسی بیعت ماه رمضان روزه داشته باشد از جمله ابزار است. ان الابرار لفي نعيم . ابرار در نعمت هستند. و هر که سی ماه رمضان روزه داشته باشند برتر از شهید است . موسی! وقتی ماه رمضان می رسد به عرشیان می گویم که دست از عبادت بردارند و گوش به دعای روزه داران کنند تا هر کس از آنها دعا کند برایش آمین گویند که من سوگند یاد کرده ام دعای آنان را رد نکنم^٧.

اما بحث زیبا اینجاست که دنباله آیه روزه می فرماید: رسول من هر کس از تو درباره من پرسید بگو من نزدیک هستم و دعای کسانی که مرا می خوانند را اجابت می کنم فرمان مرا گردن نهند و ایمان بیاورند تا هدایت شوند. حیب من آنها با روزه خودشان به من نزدیک شده اند و راه را طی کرده اند و من دعای آنها را اجابت می کنم^٨. خدا می فرماید: یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام^٩ ...

ای کسانی که مؤمن هستید... خطاب خدا به حاضرین از اهل ایمان است، یکی از اسامی خدا مؤمن است. خدا بنده را به نام خودش صدا زده. ای مؤمنان! یک بحث فقهی است که در قدیم اگر کسی که مثلاً اسمش حسّان بود و غلامی به نام بلال داشت اگر غلام را با اسم خود صدا می زد یعنی می گفت یا حسّان ، این بدان معنی بود که او را آزاد کرده است خدا با این خطاب فرموده یعنی شما را آزاد کردم. در شب اول رمضان همه شما آزادید. بعد می فرماید روزه بر شما واجب شده، نمی فرماید واجب کردم چون روزه امری است که رحمت دارد و خدا رحمت و مشقت را برای بندگان دوست ندارد. می فرماید واجب شده خدا فرموده: کتب ربکم علی نفسه الرحمه . خداوند رحمت را بر بنده واجب کرده است. به این جهت در کنار امر روزه نام خود را نمی آورد. البته این روزه برای گذشتگان هم بوده تا اینکه تمرین کنید روح اجتناب در شما قوی بشود. از خوردن و آشامیدن و لذت بردن گناه کردن دوری کنید تا توان این را داشته باشید بعد از اتمام ماه

رمضان گناه نکنید این روح اجتناب سبب تقوی است. تقوی که حاصل شد آزادی از عذاب است و بهشت الهی ارمغان این زحمت است. پس روزه سند تقوی به دست انسان می‌دهد تا با این پرهیزکاری سند رهایی از عذاب سلاسل، اغلال، زقوم، حمیم، ضریع و سعیر را داشته باشد و اهل نجات باشد. باید قدر و منزلت این ظرف یعنی ماه رمضان، و دو مظروف آن یعنی قرآن و روزه را بدانیم.

منابع :

- ۱- خطبه رسول خدا در جمعه آخر شعبان
- ۲- سوره بقره آیه ۱۸۵
- ۳- بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۱۴
- ۴- همان، ج ۹۲، ص ۱۹
- ۵- سوره بقره آیه ۱۸۵
- ۶- تفسیر ابوالفتوح رازی، ج ۲، ص ۶۲
- ۷- همان، ج ۲، ص ۶۲
- ۸- سوره بقره آیه ۱۸۶
- ۹- سوره بقره آیه ۱۸۳